30/07/2020

Αγγείο Ύστερης Χαλκοκρατίας κοσμεί το Μουσείο της Ι. Μονής Κύκκου

/ Ιερές Μονές

Με μια πρόχου της Ύστερης Κυπριακής Εποχής του Χαλκού (1450-1200 π.Χ.), δωρεά του Βρετανού συλλέκτη, Ντέϊβιντ Τζόνσον, εμπλουτίστηκε το Μουσείο της Ιεράς Μονής Κύκκου.

Ανακοίνωση του **Μουσείου της Ιεράς Μονής Κύκκου** αναφέρει ότι «η συγκεκριμένη πρόχους ανακαλύφθηκε γύρω στα 1960 κατά τη διάρκεια ανασκαφών μαζί με άλλα αντικείμενα της μέσης και ύστερης χαλκοκρατίας κοντά στη Ναπλούς της αρχαίας Σαμάρειας, (σημερινό Ισραήλ) περιοχή πλούσια σε ευρήματα της εποχής του Χαλκού».

Κατέληξε στην ιδιωτική συλλογή του Μαχμούντ Βαϊντούν (Mahmud Baidun), απ' όπου αγοράστηκε από τον Βρετανό συλλέκτη, Ντέιβιντ Τζόνσον και κατόπιν άδειας της αρχαιολογικής υπηρεσίας του Ισραήλ εξήχθη στην Κύπρο, στο Μουσείο Κύκκου, όπου τη δώρησε ο κ. Ντέιβιντ Τζόνσον.

Γυρίζοντας τον χρόνο πίσω, μπορούμε νοερά να ιχνηλατήσουμε κάποιες στιγμές

της πορείας του συγκεκριμένου αγγείου.

Σύμφωνα με την ανακοίνωση, «πριν 3000 και περισσότερα χρόνια η ταπεινή αυτή κεραμική πρόχους έλαβε σχήμα και μορφή κάπου στην Κύπρο στα χέρια άγνωστου σε μας αγγειοπλάστη και ακολούθως με περιεχόμενο από αρωματικά έλαια ή μέλι με όπιο ή κάποιο άλλο εμπορεύσιμο αγαθό ταξίδεψε δια θαλάσσης στην Παλαιστίνη, όπου κατέληξε ως προσφορά σε τάφο προσφιλούς νεκρού».

Μετά από παρέλευση χιλιάδων ετών εντοπίζεται από ανασκαφείς. Εγκαταλείπει τον ήρεμο κόσμο των τεθνεώτων και επανεντάσσεται στις ζώσες ανθρώπινες δραστηριότητες, καταλήγοντας πλέον όχι ως χρηστικό σκεύος, αλλά ως έργο τέχνης σε ιδιωτική συλλογή.

Ωστόσο το «από πόσα χέρια πέρασε και πόσες ψυχές ανθρώπων εύφρανε με το πολύτιμο περιεχόμενό της», παραμένει, άγνωστο.

Οπως αναφέρει το **Μουσείο της Ιεράς Μονής Κύκκου**, «τύχη αγαθή, γνώρισε την πρόχου μας ο εικαστικός καλλιτέχνης και συλλέκτης Ντέιβιντ Τζόνσον, ο οποίος την αγόρασε έναντι σεβαστού χρηματικού ποσού, όχι για εγωκεντρική προσωπική του ικανοποίηση, αλλά για να τη δωρίσει σε κοινωφελές ίδρυμα, το **Μουσείο Κύκκου**, για μελέτη και θέαση».

«Ετσι το κυπριακό αυτό αγγείο της Ύστερης Χαλκοκρατίας μετά από περίπλου στην Ανατολική Μεσογειακή λεκάνη στα χέρια εμπόρων, χρηστών και συλλεκτών, χωρίς ποτέ να απολέσει την εμπορική – χρηματική του δυναμική και αξία, επανέκαμψε πάλι στην πατρώα κυπριακή γη, στον χώρο γέννησής του, για να βρει ασφαλές καταφύγιο στο Μουσείο Κύκκου. Καλή παραμονή στο νέο φιλόξενο περιβάλλον σου», συνεχίζει η ανακοίνωση.

Η ονομασία της συγκεκριμένης κατηγορίας κεραμικής είναι συμβατική και οφείλεται στη δακτυλιόσχημη βάση των αγγείων. Πάνω σε χαμηλή κυκλική βάση, διαμέτρου 8,7 εκ., εδράζεται το σφαιρικό σώμα του σκεύους, το οποίο στο άνω μέρος φέρει σχετικά ψηλό κυλινδρικό λαιμό, ο οποίος απολήγει στην κορυφή σε διευρυμένο χείλος (διάμ. 10,2 εκ.), νεύον ελαφρά προς τα έξω.

Ο άξονας του αγγείου δεν είναι απόλυτα κάθετος. Ο λαιμός κλίνει αισθητά προς τα πίσω. Πρόκειται για σύνηθες στοιχείο της συγκεκριμένης κατηγορίας κεραμικής, που είχε να κάνει μάλλον με τη χρήση του σκεύους και του υγρού περιεχομένου του. Ο ελαφρά κεκλιμένος προς τα πίσω λαιμός μάλλον υποβοηθά στην καλύτερη διαχείριση του υγρού περιεχομένου στη διαδικασία χρήσεως.

Κάθετη, ακόσμητη, τοξωτή πεπλατυσμένη λαβή ενώνει τον λαιμό με το σφαιρικό

σώμα της πρόχου. Το αγγείο είναι κατασκευασμένο από σχετικά καλής ποιότητας λεπτόκοκκο πηλό και στη σχηματοποίησή του μάλλον χρησιμοποιήθηκε κεραμικός τροχός. Η εξωτερική επιφάνειά του είναι σχετικά στιλπνή.

Αν και το κεραμικό έτυχε καλής όπτησης, η ανομοιόμορφη θερμοκρασία κατά τη διαδικασία ψησίματός του προσέδωσε σε αυτό ποικίλη εξωτερική χρωματική εμβέλεια από ροδίζοντα μέχρι καστανόγκριζο και μελανό χρωματισμό. Επιπρόσθετη λιτή, στακτόχρωμη, γραπτή διακόσμηση καλύπτει εξωτερικά την πρόχου.

Πρόκειται για συνεχόμενη γραμμική διακόσμηση σε επαναλαμβανόμενη τετραπλή συστάδα, σε κάθετη διάταξη στο σφαιρικό σώμα και οριζόντια διάταξη στον κυλινδρικό λαιμό. Ενεκα των ιδιαίτερα λεπτών τοιχωμάτων τους, έχει υποστηριχθεί ότι τα συγκεκριμένα αγγεία μιμούνταν αντίστοιχα μεταλλικά σκεύη, τα οποία ήταν ακριβότερα.

Αυτού του τύπου κεραμική κατασκευαζόταν μαζικά στην Κύπρο της Υστερης Χαλκοκρατίας τόσο για επιτόπιο χρήση όσο και για τις ανάγκες του εξαγωγικού εμπορίου. Με κάθε επιφύλαξη μπορεί να χαρακτηρισθεί ως το πιο εξαγώγιμο είδος κυπριακής κεραμικής της αρχαιότητας. Σημαντικός αριθμός τέτοιων αγγείων έχουν εντοπισθεί κυρίως στην Εγγύς Ανατολή (Συρία, Παλαιστίνη, Αίγυπτο).

Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα είναι η πρόταση του αρχαιολόγου Μέριλλη, ο οποίος υποστήριξε ότι μέσα σε αυτά τα αγγεία εξαγόταν από την Κύπρο όπιο αναμεμειγμένο με μέλι. Αν κάποιος κρατήσει αντεστραμμένο το αγγείο, θα δει ότι προσομοιάζει με αποξηραμένη κάψα παπαρούνας, φυτό από το οποίο προέρχεται το όπιο.

Πηγή: ΚΥΠΕ